

**„ Świat jest czystą bajką! –
Zgoda przyjacielu;
Lecz każda bajka ma sens moralny na celu.”**

Adam Mickiewicz

Bajka, to krótka opowiadanka fabularna pisana wierszem lub prozą, w której bohaterami są zwierzęta i ludzie, rzadziej rośliny i przedmioty. Ten gatunek literacki, znany był wielkim pisarzom różnych narodowości. Siegały po nie nasze babcie i mamy, aby zapewnić przyjemny czas swoim dzieciom. Czytanie jest dziś ważniejsze niż było kiedykolwiek w przeszłości. Świat jest coraz bardziej skomplikowany, lawinowo przyrasta ilość informacji, podawanej przez radio czy telewizję. Żyjemy w cywilizacji telewizyjnej, w której wychowują się nasze dzieci.

Badania naukowe wykazują szkodliwość nadmiernego oglądania przez nie telewizji. Telewizja nie rozwija u dzieci myślenia i skraca ich przedział uwagi, wiele programów wywołuje lęki i niepokój oraz znieczula na agresję. Dlatego też powinniśmy codziennie dzieciom czytać np. bajki. Codzienne głośne czytanie jest szczepionką przeciwko wielu niepożądanym wpływom i zagrożeniom dla umysłu i psychiki dziecka ze strony współczesnej cywilizacji.

Czytelnictwo jest jednym z bardzo ważnych źródeł oddziaływania na osobowość dzieci, młodzieży i dorosłych. W szczególności sprzyja w poznaniu świata, rozszerzaniu kręgu doświadczeń, rozwijaniu uczuć wyższych, kształtowaniu systemów wartości i postaw moralno-społecznych i estetycznych oraz wypełnianiu wolnego czasu. Jest więc – mimo rozwoju audiowizualnych środków masowego przekazu, nigdy nie wysychającym źródłem uczenia się przez całe życie.

Czytanie książek i czasopism służy w dobie postępu naukowo-technicznego, coraz szerzej celom praktycznym, ułatwiając ludziom ich życie codzienne i sprzyjając ciągłemu doskonaleniu kwalifikacji zawodowych. Z tych

względów wdrażenie dzieci do czytania staje się ważnym zadaniem dla wszystkich. Pierwszymi osobami czytającymi małemu dziecku są rodzice. To oni powinni być świadkami, że ich dzieci prócz potrzeb materialnych mają również potrzeby psychiczne, które są ważniejsze od tych pierwszych. To rodzina zaspokaja te potrzeby w pierwszej kolejności. Jej właściwy klimat czyni bardzo skutecznym oddziaływanie pedagogiczne i wychowawcze. Jak wiemy osobowość człowieka zaczyna kształtować i rozwijać się od wczesnego dzieciństwa – podstawowe znaczenie w tym rozwoju ma wiek przedszkolny.

Jest to okres, w którym dziecko doznaje pierwszych przeżyć emocjonalnych, dokonuje pierwszych obserwacji i gromadzi swoje spostrzeżenia, doświadczenia, zdobywa wzorce postępowania.

Umysł dziecka jest tak chłonny, że powinno się starannie wybierać i dostarczać odpowiednie słowa, sytuacje i przeżycia. Pierwsze kontakty dziecka z książką rozpoczynają się już w okresie przedpiśmiennym i polegają na traktowaniu bajki jako zabawki, przedmiotu do manipulowania. W miarę dorastania zdobywania estetycznych specyficznej funkcji słowa w literaturze. Dokonuje się to przez słuchanie jak dorośli mówią do dziecka, opowiadają mu różne historie, śpiewają piosenki i wreszcie czytają bajki.

Sposób czytania, rozumienia i przeżywania wartości związanych z książką zaprezentowany przez osobę czytającą decyduje o jego przyszłych zainteresowaniach literaturą. Pojawiające się w utworach sposoby zachowania, pozytywne postawy wobec życia, właściwego stosunku do ludzi, utrwalają się w psychice dziecka, tworząc tym samym określone cechy jego osobowości, kształtują jego zachowanie, nawyki, przekonania, charakter, jak również pomagają dokonać wyboru. Przedszkole to miejsce, w którym literatura funkcjonuje w szerszej formie. Jest czytana, opowiadana, udramatyzowana.

Teksty literackie w wychowaniu przedszkolnym pełnią różnorodne funkcje. Istotny jest fakt przyzwyczajania dzieci przez głośne czytanie lektury do kontaktu z książką oraz do percepcji utworów przeznaczonych dla nich.

Dzieci wyzwalają swoją aktywność odtwórczą, budzą wyobraźnię w formach scenicznych oraz zabawach ruchowych. Od każdego kontaktu z bajką prowadzi droga pobudzająca działanie dziecka: do nauki tekstu na pamięć, odtwarzanie jego treści w zabawie lub podjęcie zawartej w tekście inspiracji do tańca, biegu, podskoków. Dzieci chętnie wcielają się w rolę księżniczek, chłopcy w rolę rycerzy, Batmanów bądź innych, znanych bohaterów. Dzięki literaturze dziecięcej można dostarczyć małemu człowiekowi wiedzy o innych ludziach, jego przeżyciach, o faktach, o kulturze i obyczajach różnych narodów, o przyrodzie i pięknie krajobrazu.

Tekst literacki przedstawiany dzieciom przemawia do dzieci językiem emocjonalnym pobudzającym procesy uczuciowe i wywołującym bogate wyobrażenia, zmusza także do refleksji i ustosunkowania się do przedstawianych wydarzeń i postaci. Dokonując oceny postępowania postaci, występujących w bajkach dziecko zdobywa umiejętność samooceny, uczy rozróżniać prawdę od fałszu, dobra od zła, wyzbywa się egoizmu, uwrażliwia na cierpienia innych, a sytuacje komiczne wywołują śmiech i radość.

Wspólne, głośne czytanie bajek wpływa nie tylko na rozwój emocjonalny dziecka, ale także sprzyja: rozwijaniu komunikacji językowej dziecka, wzbogacaniu słownictwa, poprawności gramatycznej i stylistycznej wypowiedzi, kształceniu mowy ekspresyjnej. Bajka kształci i wyrabia u małego odbiorcy smak estetyczny, pobudza i wzbogaca jego wyobraźnię.

Reasumując głośne czytanie bajek dziecku:

- wzmacnia samo uznanie dziecka
- zapewnia emocjonalny rozwój dziecka
- poszerza wiedzę ogólną, rozbudza zainteresowania
- buduje mocną więź między dorosłym i dzieckiem
- rozwija wrażliwość i empatię

- uczy myślenia, poprawia koncentrację
- zapobiega uzależnieniu od telewizji i komputera
- kształtuje na całe życie nawyk czytania i zdobywania wiedzy.

My jako dorośli musimy pamiętać, że czytanie powinno się kojarzyć dziecku z radością, a nigdy z przymusem, stresem, nudą lub karą. Wybieramy do czytania tylko te bajki, które:

- mają sens i są dla dzieci ciekawe
- są napisane lub przetłumaczone poprawną polszczyzną
- są dostosowane do wrażliwości dziecka – nie wzbudzają niepokojów i lęków
- promują pozytywne, godne do naśladowania wzorce zachowań
- budują pozytywny stosunek do świata i wiarę w siebie.

**„ Baśń czy bajka to elementarz,
z którego dziecko uczy się czytać we własnym umyśle,
elementarz napisany w języku obrazów.**

**Jest to jedyny język,
dzięki któremu możemy zrozumieć siebie i innych,
zanim dojrzejemy intelektualnie”**

B. Bettelhei